

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2020. november 6. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az alárendelt megsértésének vétsége miatt **vádlott** ellen indított büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 2019. október 21. napján kihirdetett 43.Kb.82/2019/10. számú ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s:

- [1] A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2019. október 21. napján kihirdetett 43.Kb.82/2019/10. számú ítéletével **vádlottat** bűnösnek mondta ki a Btk. 449. § (1) bekezdésébe ütköző alárendelt megsértésének vétségében, és ezért 180 napi tétel, napi tételenként 1.500,- forint pénzbüntetésre ítélte. A 270.000.- forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére rendelkezett annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról.
- [2] A tárgyaláson a katonai ügyész a kihirdetett ítéletet tudomásul vette. A vádlott felmentés érdekében, a védő elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés iránt jelentett be fellebbezést.
- [3] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.40/2020/3. számú átiratában kifejtette, hogy a bejelentett vádlotti és védői fellebbezést alaptalannak tartja. Utalt arra, hogy a fellebbezések tartalmára figyelemmel a felülbírálat a Be. 590. § (1) bekezdése alapján teljeskörű. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság az eljárása során a perrendi szabályokat megtartotta. Ügyfelderítési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, a bizonyítást a szükséges és indokolt mértékben lefolytatva, valamennyi bizonyítékot értékelési körébe vonva helyesen állapította meg a tényállást, mely a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében foglalt megalapozatlansági okoktól mentes, és így módon a felülbírálatra alkalmas. A megállapított tényállás alapján okszerű következtetést vont le a vádlott bűnösségére, és a vád tárgyává tett katonai bűncselekményt helyesen minősítette. Egyetértett az elsőfokú bíróság indokolásával a tekintetben is, hogy a vádlott védekezésével ellentétben a vádlott a sértő jellegű szexuális tartalmú, de nem szexuális indíttatású kifejezést nem általánosságban használta, azt kifejezetten a sértettnek címezte. A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint az elsőfokú katonai tanács a büntetéskiszabás során irányadó körülményeket maradéktalanul feltárta és értékelte. Helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a törvénnyel első ízben összeütközésbe került vádlott esetében az enyhítő körülményekre figyelemmel a Btk. 79. §-ában írt büntetési célok eléréséhez a pénzbüntetés kiszabása is elegendő. A kiszabott pénzbüntetés napi tételszáma a bűncselekmény tárgyi súlyának, a napi tételhez rendelt összeg pedig a tisztii illetménnyel bíró vádlott egyéni, anyagi teherbíróképességének megfelel. A pénzbüntetés átváltoztatásáról szóló rendelkezés szintén törvényes. Mindezekre

tekintettel indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsának ítéletét a Be. 605. § (1) bekezdése alapján hagyja helyben.

- [4] A védő a fellebbezése írásbeli indokolásában elsődlegesen az ítélet részbeni megalapozatlansága okán az ítélet megváltoztatását és védenccselekmény hiányában történő felmentését, másodlagosan a kiszabott büntetés mértékének enyhítését indítványozta. Elsődleges indítványa indokolása körében előadta, hogy az elsőfokú bíróság a ténymegállapító kötelezettségének nem tett teljes mértékben eleget figyelemmel arra, hogy a **BA.** és **DP.** tanúk kihallgatására vonatkozó bizonyítási indítványt elutasította, és ily módon nem tárta fel, hogy a kapitányságon szolgálatot teljesítő beosztottak és felettesek közötti mindennapi beszélgetések során mennyire volt elszaporodott az egyébként trágár, lealacsonyító kifejezések használata, mely a cselekmény megítélése szempontjából jelentőséggel bír. Kifogásolta, hogy az elsőfokú katonai tanács nem tett eleget az indokolási kötelezettségének, amennyiben nem fejtette ki, hogy a vád tárgyává tett kifejezés miért alkalmas a bűncselekmény megállapítására, továbbá, hogy az a sértettnek környezetében kialakult megítélését mennyiben befolyásolta negatívan. Erre tekintettel indítványozta a másodfokú eljárásban **BA.** és **DP.** tanúk kihallgatását. A védő a Kúria EBH2011. 2382., EBH2019. B.3. és BH2007.4. számon közzétett eseti döntései alapján a tényállásszerűség és a társadalomra veszélyesség hiányára is hivatkozott. Előadta, hogy a vádlott szándékának hiányára lehet következtetni abból a körülményből, hogy zárt ajtók mögött, hatszemközt tette meg a sérelmezett kijelentést. Szándéka nem a beosztottja emberi méltóságának megsértésére irányult, hanem egy kollegiális beszélgetés során elhangzott indulati kifejezést tett, melynek társadalomra való veszélyessége nem állapítható meg. Álláspontja szerint bűncselekmény helyett csupán fegyelmi vétséget valósít meg a kifejezés használata, mivel az pillanatnyi felindulásból hangzott el, és nem tényállítás. Érvelt azzal is, hogy a mindennapokban használt kifejezésről van szó, amely az általános erkölcsi és közfelfogás szerint a becsület csorbítására nem alkalmas. Másodlagos indítványa indokolása körében előadta, hogy amennyiben a „mások előtt” alapeseti fordulat megállapítható, álláspontja szerint akkor sem értékelhető a bünteteskiszabás során súlyosító körülményként az, hogy a vádlott kijelentése „feltűnően durva” lett volna. Amennyiben a kifejtettekkel a fellebbviteli bíróság nem értene egyet, indítványozta a kiszabott büntetés mértékének enyhítését.
- [5] A védő a nyilvános ülésen előadott perbeszédében a fellebbezése írásbeli indokolásában írtakat maradéktalanul fenntartotta. Továbbra is elsődlegesen a vádlott bűncselekmény hiányában történő felmentését kérte. Amennyiben a fellebbviteli bíróság álláspontjával nem értene egyet, úgy a felmentés bizonyítottság hiányában történő megfontolását indítványozta. Harmadlagosan a kiszabott büntetés helyett intézkedés, megrovás alkalmazására tett indítványt.
- [6] A vádlott az utolsó szó jogán csatlakozott a védőjéhez. Hangsúlyozta, hogy kijelentésével nem követett el bűncselekményt, fellebbezését fenntartotta.
- [7] A vádlott és a védő által bejelentett fellebbezések folytán a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú ítéletet és az azt megelőző bírósági eljárást a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján teljeskörűen bírálta felül.
- [8] Előzményként megállapította, hogy a Budapesti Regionális Nyomozó Ügyészség a 2019. május 16. napján kelt 2.Nyom.2024/2018. szám alatti vádiratában **vádlottat** a Btk. 449. § (1)

bekezdésébe ütköző alárendelt megsértésének vétségével vádolta. A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2019. június 17. napján tárgyalás mellőzésével hozott 43.Kb.62/2019/6. számú büntetővégzésével a vádlottal szemben az alárendelt megsértésének vétsége miatt 180 napi tétel, napi tételenként 1.500,- forint pénzbüntetést szabott ki. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról. A vádlottnak a pénzbüntetés megfizetésére 18 havi részletfizetést engedélyezett.

- [9] A büntetővégzést a katonai ügyész tudomásul vette. A vádlott és a védő azonban a törvényes határidőn belül tárgyalás tartását kérte.
- [10] A másodfokú katonai tanács a felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat jórészt betartotta. A Be. 743. §-a alapján a Be. LXXVI. Fejezetében írt rendelkezéseknek megfelelően tartott előkészítő ülést. A Be. 745-746. §-ai szerint törvényesen járt el akkor is, amikor az előkészítő ülés megkezdése előtt nyilatkoztatta az indítványozókat, hogy a tárgyalás tartása iránti indítványukat fenntartják-e, majd az előkészítő ülés megkezdése után ismertette a büntetővégzést és az indítványok lényegét, majd a tárgyalás mellőzésével hozott büntetővégzését hatályon kívül helyezte. A Be. 502. § (1) bekezdésében írtak alapján az előkészítő ülés megkezdése után az ügyész a bíróság felhívására ismertette a vád lényegét, megjelölte a vádat alátámasztó bizonyítási eszközeit. Az elsőfokú katonai tanács a Be. 502. § (3) bekezdésében írtaknak megfelelően a vádlottat a XXX. Fejezet szerint hallgatta ki, a terhelti figyelmeztetéseken kívül törvényesen figyelmeztette őt a Be. 500. § (2) bekezdésében foglaltakra.
- [11] Helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor - figyelemmel arra, hogy az előkészítő ülésen a vádlott nem ismerte be a bűnösségét és a tárgyalás megtartásának nem volt akadálya -, a tárgyalást nyomban megtartotta, azonban eljárási szabályt sértett, amikor a Be. 508. § a) pontjának megfelelően a tárgyalást nyomban nem tűzte ki, és azt a Be. 514-517. §-ában foglaltaknak megfelelően nem nyitotta, majd kezdte meg. Célszerűbb lett volna, ha az elsőfokú bíróság határozattal rendelkezik a tárgyalásra való áttéréstről. Ez az eljárási szabálysértés azonban az ügy érdemi elbírálására nem volt kihatással.
- [12] A másodfokú katonai bíróság a felülbírálat során megállapította, hogy a perbíróság törvényesen figyelmeztette a tárgyaláson kihallgatott tanúkat. Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor a 2019. október 2. napján megkezdett nyilvános folytatólagos tárgyalást elhalasztotta eljárásjogi okra hivatkozással. A Be. 515. § (6) bekezdése akként rendelkezik, ha a tárgyalás megtartásának akadálya van, a bíróság a tárgyalást elhalasztja. A 43.Kb.82/2019/9. számú jegyzőkönyvből az állapítható meg, hogy a halasztásra lényegében azért került sor, mert a 2019. szeptember 11-i tárgyalásról felvett jegyzőkönyv teljes terjedelmében nem készült el. Ez az indok azonban nem képezi a tárgyalás megtartásának törvényi akadályát. Akkor járt volna el helyesen az elsőfokú katonai tanács, ha a megjelent **tanú1** tanút kihallgatja. Ez az eljárási szabálysértés azonban az ügy érdemi elbírálására kihatással nem volt.
- [13] A védőnek a bizonyítékok újraértékelésére, a tényállás felülmérlegelésére és ezen keresztül a vádlott felmentésére irányuló fellebbezése eredményre nem vezethetett.
- [14] A védő által előterjesztett bizonyítási indítványt a másodfokú bíróság is, mint szükségtelent elutasította, tekintettel arra, hogy általa lefolytatható bizonyítási eljárást nem

alapoz meg, mert a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapíthatóságát érdemben e két tanú vallomása nem befolyásolja, hiszen a tanúk a vád tárgyává tett cselekmény elkövetésekor nem voltak jelen, a kapitányságon uralkodó mindennapi szóhasználatnak a vádlott büntetőjogi felelősségének megítélése szempontjából nincs jelentősége. Ugyanígy nem bír relevanciával az a körülmény sem, hogy a vád tárgyává tett cselekmény a sértett környezetében kialakult megítélését mennyiben befolyásolta. A fellebbviteli bíróság maradéktalanul egyetért az elsőfokú bíróságnak a bizonyítási indítvány elutasításának ítélete 6. oldal utolsó bekezdésében kifejtett indokaival.

[15] Az elsőfokú katonai tanács a tényállást mérlegelési jogkörében állapította meg. Ennek során a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a releváns bizonyítékokat megvizsgálta és megfelelően értékelte, indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett. A vádlott az eljárás során következetesen tagadta bűnösségét, ugyanakkor a vádirati tényállást lényegében nem vitatta. Az előkészítő ülésen a vádiratban terhére rótt cselekményt ténszerűen elismerte, vitatta azonban, hogy ezzel a magatartásával bűncselekményt követett volna el. Érdemi védekezése szerint nem volt szándéka, hogy **tanú1**t megsértse, ha el is hangzott a részéről a vád tárgyává tett kifejezés, azt nem sértő szándékkal tette, mert az ilyesmi a kapitányságon a mindennapi kommunikáció részét képezte. A tárgyaláson a bíróság a tényállás tisztázása érdekében kihallgatta tanúként a sértettet és **tanú2-t**, és ismertette a releváns okirati bizonyítékokat, köztük a szolgálatvezénylest, jelenléti ívet, a rendőri jelentéseket, az elektronikus üzenetet. Az elsőfokú bíróság ítélete 2. oldalának kilencedik bekezdésétől lényegében a 4. oldal közepéig értékelte az általa megismert bizonyítékokat, és logikus, meggyőző magyarázatát adta annak, hogy miért nem a vádlott bűnösséget tagadó vallomását fogadta el a tényállás alapjául. Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a tényállást - mérlegelési jogkörében eljárva - a vádlott és a tanúk lényegi elemeket tekintve egybehangzó vallomásai, és az ismertetett okiratok, tehát egymást alátámasztó bizonyítékok alapján állapította meg ítélete 2. oldal első bekezdésétől a nyolcadik bekezdéséig.

[16] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozott, mindenben mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében írt hiányosságoktól, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa felülbírálata alapjául elfogadta.

[17] A Be. 591.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak, és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le. Az irányadó történeti tényállástól eltérő tények megállapítására nincs törvényes ok, sem lehetőség. A fellebbviteli bíróság álláspontja szerint a fellebbezésben írtak csupán a releváns bizonyítékok újraértékelését célozzák, ezért a tényállás felülmérlegelésére, és azon keresztül a vádlott felmentésére irányuló fellebbezés ezért eredményre nem vezethetett.

[18] Az irányadó tényállás alapján a katonai tanács okszerűen vont le következtetést a vádlott bűnösségére, és helyesen minősítette az előjárói bűncselekményét. Ítélete 4. oldal közepétől az 5. oldal második bekezdéséig kifejtett jogi értékelő tevékenységével a másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett.

[19] A Btk. 449. § (1) bekezdése alapján az alárendelt megsértésének vétségét az követi el, aki alárendeltjét emberi méltóságában más előtt vagy feltűnően durván megsérti.

Hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy az előjáró a ráruházott hatalmat csak a szolgálat érdekében, a szabályzatokban rögzített keretekben és módon gyakorolhatja, s mindenkor tisztelnie kell az alárendelt emberi méltóságát, katonai öntudatát, személyéhez fűződő jogait. Ez azt jelenti, hogy a szolgálati érintkezés során nem megengedhető az olyan nyers, durva hangnem vagy kifejezések használata, amelyek sérthetik az alárendelt emberi méltóságát. A fegyveres szervezetek szolgálati viszonyai között tényállásszerű minden olyan megalázó magatartás, amellyel szemben az alárendelt szolgálati függőség miatt átmenetileg védtelen. Ilyen lehet az alárendelt becsületének csorbítása, rágalmazása, bántalmazása, de épp így a szolgálati érintkezés megalázó módja, és mint jelen ügyben, retorzió kilátásba helyezése trágár, szexuális tartalmú, megalázó kifejezés formájában, amely sérti az alárendelt katonai, emberi önérzetét.

[20] A védő érvelésére tekintettel a másodfokú katonai tanács utal arra, hogy a feltűnően durva elkövetés megállapítására alkalmas a vádlott által használt, kifejezetten a sértettnek címzett kifejezés, amely egyértelműen a sértett lealacsonyítását és egyben a megfélemlítését szolgálta. Ez nem tekinthető pillanatnyi indulatban előforduló káromkodásnak, trágárkodásnak. Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú katonai tanács azon érvelésével, miszerint a hétköznapi életben egyértelműen emberi méltóságot sértő valakire nézve, ha szexuális tartalmú, lealacsonyító kifejezést használnak vele szemben még akkor is, ha az nem szexuális indíttatású kijelentés. E fordulat megállapítása valóban nem a sértett személyes érzékenységtől függ, hanem azt objektíven kell megítélni. Az elsőfokú katonai tanács által a tényállásban rögzített és a vádlott részéről elhangzott kijelentés pedig objektíve alkalmas annak megállapítására, hogy a vádlott **tanú1-t** feltűnően durván sértette meg az emberi méltóságában. A vonatkozó ítéleti tényállás szerint az inkriminált kijelentés elhangzásakor rajta és a vádlotton kívül **tanú2** is jelen volt. Mindezekre tekintettel a vádlott cselekménye kimerítette a Btk. 449. § (1) bekezdésébe ütköző előjárói bűncselekmény valamennyi törvényi tényállási elemét.

[21] A másodfokú katonai tanács nem értett egyet a védő azon álláspontjával, hogy az irányadó tényállásban rögzített cselekménynek nincs társadalomra való veszélyessége, ezért nem értékelhető bűncselekményként, csupán fegyelmi vétségként.

[22] A Btk. 4. § (1) bekezdése alapján bűncselekmény az a szándékosan vagy - ha e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli - gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra és amelyre e törvény büntetés kiszabását rendeli. A (2) bekezdés szerint társadalomra veszélyes cselekmény az a tevékenység vagy mulasztás, amely mások személyét vagy jogait, illetve Magyarország Alaptörvény szerinti társadalmi, gazdasági, állami rendjét sérti vagy veszélyezteti.

[23] A katonai életviszonyokat szabályozó előírások védik a katonai szervezetekben érvényesülő függelmi viszonyokat, ezen belül megkülönböztetett védelemben részesítik a parancs adására jogosult és köteles előjárókat. A függelmi viszonyokon belül az alárendeltek a szolgálati helyzetükből adódóan függő viszonyban állnak előjáróikkal, akik szolgálati hatalmat gyakorolnak felettük. E hatalomgyakorlás azonban csak szigorúan szabályozott rendben valósulhat meg, az nem sértheti az alárendeltek azon személyiségi jogait, amelyek a katonai életviszonyok között is korlátozás nélkül megilletik őket. Ilyen alapvető személyiségi jog az emberi méltósághoz fűződő jog (Alaptörvény II. cikk).

[24] Az alárendelt megsértésének védett jogi tárgya tehát elsődlegesen az alárendeltek

méltósága, tágabb értelemben azonban a katonai rendhez és fegyelemhez fűződő érdek is. A katonai bűncselekmények törvényi tényállásainak rendeltetése, hogy védelmet nyújtsanak azokkal a cselekményekkel szemben, amelyek a katonai szervezetek rendeltetésszerű működését veszélyeztetik. Alapvető társadalmi érdek, hogy az ország fegyveres szervezete betöltse a rendeltetését, alkalmas legyen arra, hogy hatékonyan lássa el a társadalom által nekik rendelt feladatokat. Egy katonai szervezet rendeltetésszerű működésére pedig nyilvánvalóan káros hatással van egy előjárónak az alárendeltjét emberi méltóságát sértő cselekménye. Mindezekre figyelemmel a vádlott cselekményének mind az absztrakt, mind a konkrét társadalomra veszélyessége olyan fokú, hogy társadalomra veszélyesség hiányában sincs törvényi lehetőség a felmentésére. A vádlott cselekménye előjárói bűncselekmény, ezért a fegyelmi vétség megállapíthatósága is kizárt.

[25] A védő enyhítésre irányuló fellebbezése sem megalapozott.

[26] Az elsőfokú katonai tanács a büntetés kiszabása során helytállóan sorolta fel a vádlott javára és terhére értékelhető bűnösségi körülményeket. A bűnösségi körülményeket egymással egybevetve, összefüggésükben értékelve, a bűncselekmény tárgyi súlyát és a bűnösség fokát is figyelembe véve, nem tévedett az elsőfokú katonai tanács akkor, amikor úgy foglalt állást, hogy a Btk. 79. §-ban írt büntetési célok eléréséhez Btk. 33. § (4) bekezdésében foglaltak alkalmazásával a Btk. 50. § (1) bekezdése szerinti pénzbüntetés kiszabása szükséges és indokolt, egyben elégséges is. Az elsőfokú bíróság által kiszabott pénzbüntetés napi tételeinek száma igazodik a vádlott cselekményének tárgyi súlyához, az egy napi tételnek megfelelő, törvényi minimumhoz közelítő összeg a vádlott személyi körülményeihez, így a másodfokú katonai tanács a pénzbüntetés enyhítésére - intézkedés, megrovás alkalmazására - törvényes indokot nem látott. A védő enyhítésre irányuló fellebbezése tehát eredményre nem vezethetett.

[27] A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa ítéletének egyéb - a pénzbüntetés átváltoztatására vonatkozó - rendelkezése is törvényes, ezért az elsőfokú ítéletet a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa - helyes indokai alapján - teljeskörűen helybenhagyta.

[28] A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának végzése a Be. 605. § (1) és (4) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2020. november 6.

Dr. Ruzsás Róbert hb. dandártábornok s.k.
a tanács elnöke

Dr. Szabó Éva hb. ezredes s.k.
előadó bíró

. Mészáros László hb. ezredes s.k.
bíró

A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsának 43.Kb.82/2019/10. számú ítélete 2020. november 6. napján jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2020. november 6.

Dr. Ruzsás Róbert hb. dandártábornok s.k.
a tanács elnöke